

waarom zielkunde

DOOR G.W.C.VUNDERINK

Prof. Hymans heeft, naar ik meen, gezegd, dat de 20e eeuw de eeuw der psychologie zou zijn. Zijn profetie is uitgekomen.

Er is een buitengewone belangstelling ontstaan voor wat zich afspeelt in de ziel; een zoeken bij kunstenaars, geleerden, dichters naar de diepste driften en bewegingen in het mensenhart.

Wie heeft er niet van Freud gehoord, een beetje aan psycho-analyse gedaan? Wie spreekt niet mee over Adler's minderwaardigheidscomplexen? Wie heeft er niet ge„Künkel"d?

Daar zit, helaas, in deze belangstelling ook iets ongezonds; een verlangen om, onder geleerde schijn, rond te dolen in de verborgen wereld van het menselijke driftenleven. Vooral de psychologie van Freud werkte daartoe mee. Deze is gepopulariseerd, wordt door Jan-en-alleman, vooral de jongeren, gelezen, en werkt zodoende meer naar beneden dan dat ze opheft.

Terecht is van meer dan één zijde opgemerkt, dat de belangstelling voor het sexuele zo is gegroeid, dat men kan spreken van sexmanie. „Het sentimentalisme van onze eeuw is een bewust en een onbewust zeer ver-erotiseerde gevoelsgesteltenis." Met Adler's psychologie dreigt het dezelfde kant uit te gaan; compensatie of overcompensatie zijn de verklaringen van karakters, levenshoudingen geworden, waarmee men het laatste woord meent te hebben gezegd.

Daarnaast is ook een ernstige reden, welke tot diepere studie van het zieleleven dringt. Het is de ervaring, dat wij mensen aan elkaar voorbijgaan, zonder elkaar te begrijpen. Het zijn niet enkel de klachten, wederkerig van ouders en kinderen, dat zij elkaar niet begrijpen, maar ook van de mensen, die met elkaar samenleven, in 't algemeen. Vroeger werd dat blijkbaar niet zo sterk gevoeld. Er was minder differentiëring, de

mensen leefden in sterkere gebondenheid aan hun kring en omgeving, van jongsaf. Nu is dat anders. Voortgaande cultuur brengt voortgaande differentiëring — en wij staan hoe langer hoe eenzamer in de grote mensenwereld, onbegrepen en niet-begrijpend. En wij verlangen naar meerdere kennis van het zieleleven.

Doch er is een nog belangrijker reden.

Er is in onze tijd een sterke toename van zielsziekten en geestesstoornissen.

Overal verrijzen nieuwe grote inrichtingen om de ongelukkige zenuw- en zielszieken te verplegen, en in korte tijd zijn ze weer vol. Nu mag het waar zijn, dat men tegenwoordig eerder zijn toevlucht neemt tot de verpleging in inrichtingen dan vroeger; niet minder waar is het ook, dat het aantal zenuwlijders en zielszieken toeneemt.

Is dat het gevolg van het jachtige en gehaaste leven in onze moderne maatschappij? Heeft de grote uitbreiding der techniek het leven niet enkel gemakkelijker gemaakt, maar ook ontwricht? Kunnen wij het tempo niet meer bijhouden?

Ongetwijfeld ligt hier voor een deel de verklaring, maar ook maar voor een heel klein deel.

De mensen worden inderdaad meer opgejaagd en voortgedreven. Toch dit geldt maar voor een klein deel der mensen, in 't bijzonder voor de ouderen.

Het jongere geslacht heeft zich wonderwel aangepast aan de nieuwe toestanden en voelt zich in het moderne leven wel aardig op zijn gemak.

Veeleer zouden wij onze tijd kunnen verwijten een te eenzijdige belangstelling voor de techniek, in 't algemeen voor het leven-buiten-ons, die Auszerwelt, een verwaarlozing van het leven-in-ons, die Innerwelt. Zo juist schrijft Dr. Jung (Wetenschappelijke bladen Febr. 1932, de tegenstelling tussen Jung en Freud): „In mijn wereldbeeld

'T REGENDE PUPPESTELE ..

Jaepie van Geis van Henke mos veur d'n Ketonrechter komme weges dat-ie waeter bie de melk gedaen had.

„Joe heit 'r nog al veul bie gedaen oak, Jaepie?“ zegt d'n Rechter: „volges 't rapport niet minder as dertig percent, joe wou zeker gauw riek weze, niet?“

Jaepie schodde z'n hoat en zee teuge d'n Rechter as dat-ie 'r niks an doeë kon.

„Jaet, dat zegge 's allemaele die hier komme, 't is zeker van zelvvers gekomme?“ zee d'n Ketonrechter, noe heelegaer boos.

„Neent Ketonrechter, mar ik kon er wezenlijk niks an doeë, 't was heelegaer per ongeluk, as ik 't je mar is mag uutlegge, dan zal joe 't zelvvers zieë.“

„Noe vertel dan mar op, mar een bietje kort, óor, d'r binne nog meer boosdoeners, net as joe, die ik mo't ofstraffe,“ zee d'n Rechter. „Krek wat joe zeit, m'nheer d'n Ketonrechter,“ zee Jaepie, „kiek, 't is zoa gegaen: 't regende ouwe wuve as puppestele, zoas men dat zoa wel is mag komme te zegge, en toen zee mien wuf, Catrien, je kent 't 'r zelvvers vraege, ik ha' ze bie me, Jaep, zeit ze, joe mos een perrepluë meeneme, want joon, 't regent dat 't drupt en aeres kom je heelegaer deurwaeternat thuus en ken ik je vuule goed mar weer zieë scheun te kriegene. Noe zoa gezeit zoa gedaen, ik nam een perrepluë mee en die ha' ik op motte houwe sint da'k mien beesie zat te melleke en noe dink ik veur 't naeste as dat er toe' straeltjes waeter van d'n perrepluë zoa mar in mien emmer geloape binne, want m'nheer d'n Ketonrechter 't regende toch zoa op dien merrege....“

En ken joe 't noe begriepe, toch wier Jaepie van Geis van Henke niet vrie gesprokene!

Die rechters aok van teugewoorig! (Flakkees dialect).

is er een groot „buiten“, en een even groot „binnen“. Tussen deze twee polen staat de mens, nu eens naar het ene, dan weer naar het andere toegewend; om al naar temperament en aanleg, nu het ene dan het andere voor absolute waarheid te houden, en al naar die het ene voor het andere te loochenen of te offeren.“

Wij zouden er bij willen voegen: behalve temperament en aanleg speelt ook de tijdgeest een grote rol. De laatste halve eeuw heeft al de aandacht gevraagd voor het leven „naar buiten“, het leven „naar binnen“ werd vergeten, verdrongen.

Heeft niet Ludwig Klage reeds vóór de oorlog aan deze wereldgeest de rekening voorgehouden en getuigd: „een verwoestingsorgie zonder weerga heeft de mensheid aangegrepen“?

„Men spreekt van vooruitgang“ — zo schrijft hij — „en als een alles verterend vuur strijkt deze over de aarde heen en waar de streken eenmaal totaal kaal gebrand zijn, daar groeit niets meer, zolang er nog mensen zijn. De innerlijke warmte van het mensenhart is opgedronken; dichtgegroeid is de innerlijke bron, welke het jubellied en de levensvreugde voedde. En over bleef een ijskoude arbeidsdag met het valse verguldsel van schreeuwende genoegens.“

Zo is het inderdaad.

Vele zielen zijn het spoor bijster geworden; zij zwerven als verlaten kinderen langs de weg.

Zij schreien van dorst en niemand geeft lavenis,

De honger verteert ze, maar niemand brengt brood.

In deze wereld staan wij met onze kinderen.

Van ons vragen zij leiding. Wij zullen hen hebben op te voeden, en zó op te voeden, dat zij later bestand zijn tegen de „verwoestingsorgie“.

Hoe zullen wij dat kunnen, als wij niets weten en verstaan van wat er omgaat in de harten; van wat zij doorleven op de verschillende leeftijden?

In deze wereld staan wij ook zelf!

Wij zullen ons ook moeten oriënteren. Maar dan toch allereerst door meer naar binnen in te keren en die Innerwelt op te zoeken.

Alles roept hier, alles dringt hier: Mens, ken u zelf!

En vele gidsen bieden zich aan om u de weg te wijzen in de doolhof der ziel. Zij menen het allen goed. Zien zij daarom de weg wel goed?

Wij menen, dat de beste Gids nog altijd is Jezus Christus; wij menen, dat het boek, dat ons de klaarste zielkunde geeft, nog altijd is de Bijbel.

Wij willen luisteren, gaarne en met ernst, naar wat al de onderzoekers ons zeggen, maar daarmee teruggaan naar Jezus Christus en het gehoorde stellen in Zijn licht. Zonder Zijn critiek durven wij niet aan, wat de moderne zielkunde ons aanbiedt.

Wij kunnen niet zonder zielkunde, maar nog minder zonder Christus.

Daarom willen wij samen zoeken naar de weg.

